

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.21.394

**Inventaris van het archief van prof.mr.
Herman Hendrik Maas (1915-1995)
over de periode 1940-1995**

Versie: 26-09-2023

J.A.A. Bervoets

Nationaal Archief, Den Haag 2015

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
De verwerving van het archief.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Inhoud.....	9
Selectie en vernietiging.....	9
Verantwoording van de bewerking.....	9
Verwant materiaal.....	10
Beschikbaarheid van kopieën.....	10
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
A. Bezettingstijd 1940-1945.....	11
B. Referendaris bij het Ministerie van Economische Zaken 1945-1959.....	14
B.1. Binnenlandse aangelegenheden.....	14
B.2. Europese integratie.....	14
C. Tweede secretaris en Handelsraad bij de Permanente vertegenwoordiging bij de Europese Gemeenschappen. 1958-1969.....	16
D. Lid van de Europese Beweging Nederland.....	18
E. Buitengewoon hoogleraar in Brussel.....	19
F. Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Leiden.....	20
F.1. Faculteitsaangelegenheden, onderricht en onderzoek.....	20
F.2. Universitaire bestuursaangelegenheden.....	21
G. Publicaties en adviezen aan de regering.....	22
G.1. Europees recht en integratievraagstukken.....	22
G.2. Overige aangelegenheden.....	24
H. Documentatieverzameling.....	26
H.1. Europese integratie.....	26
H.2. Overige onderwerpen.....	28

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Prof. mr. H. H. Maas

Archiefbloknummer:

C27028

Omvang:

148 inventarisnummer(s); 1,80 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands, een deel is in het Frans, Engels en Duits.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Maas, prof.mr. Herman Hendrik (1915-1995)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat stukken van Maas als ambtenaar, betrokken bij het begin van de Europese integratie, met name de totstandkoming van de Europese Economische Gemeenschap, en als hoogleraar in Leiden bij de eenmaking van het Europese recht en bij de vorming van een democratisch universiteitsbestuur.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Prof. mr. H. H. Maas, nummer toegang 2.21.394, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Maas, H.H., 2.21.394, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Herman Hendrik Maas werd op 3 januari 1915 in Rotterdam geboren. In 1933 rondde hij zijn studie in de medicijnen af met een promotie. Zijn proefschrift Onvolwaardig voedsel en krop, dat het product was van een test op honden wijst op een specialisatie in de voedingsleer en doet vermoeden dat hij zich vooral richtte op preventieve geneeskunde, wat vooral zijn neerslag heeft in de leerstof van de toenmalige scholen voor maatschappelijk werk. Van 1938 tot 1941 was hij secretaris van de Stichting tot opleiding van maatschappelijke werkers in Haarlem. Uit zijn archief blijkt een zekere betrokkenheid met de Sociaaldemocratische Arbeiderspartij, waarvan hij moest meemaken dat die door de bezetter werd opgeheven.

Tijdens de bezetting was hij secretaris van de Gemachtigde van de Arbeid, een instelling die in oktober 1942 werd ingesteld door Seyss-Inquart als opvolger van het College van Rijksbemiddelaars. Doel was bemiddeling bij arbeidsconflicten onder te brengen bij het Nederlands Arbeidsfront. In de praktijk kwam daar niets van terecht, omdat de staf van het bureau daaraan geen medewerking verleende. In mei 1943 begon het kantoor zijn werkzaamheden, dat op grond van besluiten van de regering-Gerbrandy in Londen vanaf 3 mei 1945 was opgeheven. Na de bevrijding bleef Maas in ambtelijke dienst en ging hij over naar het Ministerie van Waterstaat, Handel Nijverheid en Landbouw, waar hij zich met economische vraagstukken bezig hield. In het kabinet-Beel werd dit het ministerie van Economische Zaken. In 1951 was hij referendaris van afdelingen belast met "structurele zaken" dat zich volgens de Staatsalmanak van 1952 bezig hield met 'export en tariefproblemen', wat in feite internationale contacten inhield. Want de belangrijkste vraagstukken hadden betrekking met de pas opgerichte Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal en andere organen die in het Plan Schuman konden worden voorzien om die export- en tariefproblemen uit de wereld te helpen, en Maas adviseerde daarover. In 1954 was hij administrateur, en hoofd van de subdirectie Internationale en Structurele Vraagstukken. In dit kader adviseerde hij zijn chefs over de ontwikkelingen van de Europese integratie na het mislukken van een politieke unie door de afwijzing van een Europese Defensiegemeenschap door het Franse parlement. Maas adviseerde nu de ontwikkelingen naar een economische gemeenschap, en onderhield daarvoor contacten met onderhandelaars als Paul Kapteyn en met leden van de Hoge Autoriteit van de EGKS.. Opmerkelijk is dat deze correspondentie niet geschiedde onder de paraplu van het hoofddirectoraat Buitenlandse Economische Betrekkingen, maar van de afdeling, belast met industrialisatie.

Maas' inzet voor de totstandkoming van het verdrag voor de oprichting van een gemeenschappelijke markt voor Europa, de Europese Economische Gemeenschap, leidde ertoe dat hij ook formeel een rol kreeg bij de Europese integratie. In 1968 kreeg hij een secretariaatspost bij de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Gemeenschappen in Brussel. Spoedig trad hij daarop als Handelsraad, dus als verbindingsman bij het

Nederlandse ministerie van Economische Zaken. Hij zette zich in voor de eenmaking van Europese regelgeving via richtlijnen en verordeningen en ontwikkelde zich daarbij als een pionier op het gebied van het Europese recht. Van 1963 tot 1967 mocht hij als bijzonder docent economisch recht van de gemeenschappelijke markt aan de Vrije Universiteit van Brussel studenten opleiden - een wetenschap die hij door zijn praktijk had opgedaan. Van 1967 tot 1969 was hij daar buitengewoon hoogleraar met als leeropdracht internationale economische instellingen, economisch recht van de gemeenschappelijke markt en bijzondere institutionele vraagstukken van de Europese organisaties

In november 1967 werd Maas benoemd tot gewoon hoogleraar internationaal publiekrecht aan de rijksuniversiteit in Leiden. Daarmee kwam aan zijn diplomatieke loopbaan een einde, maar als hoogleraar bleef hij internationale contacten houden om de eenmaking van het Europees recht te bevorderen. Het streven naar een politieke unie moest parallel lopen met grotere bevoegdheden voor een Europees hof en van Europese rechtsbeginselen.

Maas werd benoemd in een periode van universitaire bestuurshervormingen. Hij werd betrokken bij de democratiseringsbeweging van de studenten, die inspraak vorderden en verkregen in de organisatie van het universiteitsbestuur. Hij voelde zich met name betrokken bij de bestuursorganisatie, zoals die door minister Veringa in 1970 werd ingevoerd krachtens de Wet op het Universiteitsbestuur WUB, en maakte zich sterk voor de instandhouding van de Universiteitsraad. Aan de democratie kwam echter een einde, met name toen onder druk van de bezuinigingen op het hoger onderwijs door de kabinetten-Lubbers het beleid steeds meer werd bepaald door regeringsingrijpen. Maas ging in 1979 met emeritaat, maar was van 1978 tot 1985 Staatsraad in buitengewone dienst en diende de regering nog lang van advies over de organisatie van het universitaire onderwijs en de Europese integratie. Grote staatsrechtelijke bezwaren had hij tegen de door minister Deetman voorgestelde en in 1993 vastgestelde Wet op de Studiefinanciering (WSF).

Maas overleed op 15 juli 1995 in Den Haag.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Op 11 februari 2002 werd het archief door zijn schoonzoon Otto Chrispeels uit Tervuren bij wijze van schenking naar het Nationaal Archief overgebracht.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is door schenking verworven.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Het archief bevat de door Maas gevormde persoonlijke dossiers en documentatie, gevormd tijdens zijn ambtelijke werkzaamheden. Tijdens de bezetting in 1940-1945 vormde hij een verzameling van illegale teksten, die onder meer betrekking hebben op de sociaaldemocratie en arbeidssituaties uit zijn ambtelijke omgeving, Deze 'oorlogsstukken' hield hij als een geheel bijeen. De andere dossiers voegde hij later daaraan toe, waarbij een uitvoerige documentatie.

SELECTIE EN VERNIETIGING

Van het bestand zijn omslagen met willekeurig bijeengebrachte en niet nader geordende krantenknipsels, kranten, tijdschriften, circulaires en brochures voor vernietiging verwijderd. In totaal was dat 20% van het archief.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Het 'oorlogsdossier' is als een zelfstandige eenheid beschouwd en de zich daarin bevindende stukken zijn in chronologische volgorde beschreven. De daarna gevormde dossiers zijn beschreven en voor zover mogelijk geordend in verband met zijn werkzaamheden.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

A. BEZETTINGSTIJD 1940-1945

Deze stukken zijn door Maas bijeen gehouden.

- 1** Teksten van verklaringen of redevoeringen van -S.J.R. de Monchy, burgemeester van Den Haag op de eerste raadsvergadering na de capitulatie, 20 mei 1940; - Generaal H.G. Winkelman over een rede van Seyss Inquart na zijn capitulatie, 27 juni 1940;- R.P. Cleveringa, decaan van de juridische faculteit van de universiteit van Leiden naar aanleiding van het bevolen ontslag van E.H. Meyers wegens zijn joodse afkomst, 1941.
1940-1941 3 stukken
- 2** Doorslagen van afschriften van teksten van Henriëtte Roland Holst: "Persoonlijke herinneringen aan Trotzki" en "Aan de Hollandse joden en hun vrienden."
1940 oktober 2 stukken
- 3-5** Stukken betreffende de opheffing c.q. gelijkschakeling van sociaaldemocratische organen.
1940-1941. 3 omslagen
  - 3** Manuscripten van Maas over de opheffing van de SDAP, met verslag van het gesprek van NSB-leider M. Rost van Tonningen met Koos Vorrink, voorzitter van de SDAP, 1940, 4 stukken
  - 4** Ingekomen formulieren en propaganda van de gelijkgeschakelde vakbond NVV en de door de bond ondersteunde Winterhulp, 1940, 1 omslag
  - 5** Serie gestencilde pamfletten, mogelijk van leden van de SDAP, over behoud van de nationale eenheid van Nederland tijdens de te verwachten bezettingstijd, 1940., 4 stukken
- 6** Extra nummer van het verzetsblad Vrij Nederland, gewijd aan de toekomst van een bevrijd Nederland, 5 juli 1943, met illegale oproepen over de toekomst van Nederland.
1940-1943 1 stuk
- 7** Afschriften van illegaal verspreide gedichten. Getypt.
1941-1943 1 omslag
- 8** Nationaalsocialistische propagandakranten en pamfletje.
1941-1942 1 omslag

-
- 9** Afschriften en doorslagen van herderlijke schrijvens van kerkelijke organen en verzetspropaganda van kerkelijke afkomst. 1941-1944. 1 omslag
- 10** Revolutionair-socialistische illegale bladen en pamfletten: Internationale Vereniging Bellamy. Spartacus/ Derde Front en De Vonk. 1941-1945
- 11** Ingekomen stencil over verwijtbare concessies aan de bezetter door Dirk Verbeek als directeur van het Residentie Tooneel, met bijlage. 1942 mei 2 stukken
- 12-13** Dossier "strafrecht en ordening", mogelijk bedoeld als studie over bevoegdheden van de Gemachtigde van de Arbeid. ca. 1942-1945 2 omslagen
- 12** Manuscripten met de titel "Strafrecht en ordening" en zonder titel, z.j.
- 13** Literatuuraantekeningen, afschriften en kaartsystemen. z.j.
Hieraan toegevoegd een artikel van B.V.A. Röling 'opmerkingen over het nalaten in het strafrecht', in: Tijdschrift voor het strafrecht LI, 1941 nr. 8 en 9.
- 14** Illegale oproep aan hoofdambtenaren tot het weigeren leden van hun personeel aan te wijzen voor uitzending naar Duitsland, naar aanleiding van vervolging van hoofdambtenaren van de gemeente Nijmegen. 1943 februari 1 stuk
- 15** Illegaal afschrift van een vonnis van het gerechtshof van Leeuwarden van 25 februari 1943 in hoger beroep tegen door de bezetter voorgeschreven en uitgevoerde tuchthuisstraffen. Z.j. 1 stuk
- 16** Manuscript van een parodie op een krantenbericht over een rede van Mussolini over zekere student in Amsterdam tijdens de viering van zijn kandidaatsexamen in kringen van het studentencorps. Z.j. 1 stuk
Dit examen is mogelijk gehouden na tekening van de loyaliteitsverklaring.
- 17** Doorslag van een illegaal satirisch manuscript "Interview met den noordrasmens (naar aanleiding van de heldere artikelen van den heer Henri Bruning in het Handelsblad van 16 en 17 mei 1944)" 1944 1 stuk
- 18-19** Illegale bladen verspreid na de invasie van Normandië.

	1944-1945	2 omslagen
18	1944 augustus - december	
19	1945 januari - mei	
20	Lijst van tweeënzeventig gefusilleerde personen in Ede en Maastricht als represaille door de bezetter. Z.j. 1945?	1 stuk
21	Vrijheidsnummer van De Opdracht, tijdschrift gewijd aan het Nieuwe Indië met oproep voor aanmelding bij het KNIL. 1945 mei	1 stuk
22	Na-oorlogse antioorlogsbriefkaart. Z.j.	1 stuk
23	Mexicaans aftelliedje en "the parallels of isms", verzamelde anekdotes. Z.j.	2 stukken

B. REFERENDARIS BIJ HET MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN 1945-1959**B.1. BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN**

- 24** Doorslagen van een nota van Maas aan A.W. G Hamming over de prijswetgeving in bevrijd Nederland.
1945 december 3 2 stukken
- 25** Ter documentatie bewaarde krantenknipsels over het berechtingsbeleid van politieke gevangenen.
1945-1948 1 omslag
- 26** Doorslag van een rapport onderzoek naar de praktijk van opsporing en berechting van distributiedelicten onder de werking van het Besluit berechting economische delicten, met circulaire "sancties op niet-nakomen van distributievoorschriften, met aantekeningen.
1946 2 stukken
- 27** Correspondentie met L.J.M. Povel over problemen met de uitleg en uitvoering van het Buitengewoon Besluit Rijksambtenaren en cao-regelingen.
1947 september, november 3 stukken
- 28** Afschrift van een nota van de afdeling Juridische zaken aan de minister over administratieve heffingen bij overtreding van distributievoorschriften.
1948 januari 9 1 stuk

B.2. EUROPESE INTEGRATIE

- 29** Stukken betreffende de totstandkoming en de parlementaire goedkeuring van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal, met aantekeningen van Maas.
1951 juli 17 1 omslag
- 30** Briefwisseling met een kamerlid over de organisatie van de ambtelijke organen, betrokken bij het buitenlandse economische beleid.
1952 april, mei 2 stukken
- 31** Ingekomen nota van de Duitse afdeling van het CEPES (Comité Européen pour le progrès Économique et Social) over de meest doelmatige handelwijze tot economische integratie van Europa, met bijgevoegde aantekeningen van Maas.
1953 1 deel
Ontvangstatering van Maas op 7 november 1953

-
- 32** Speciale nummer van Annales des Mines en Droit Social, gewijd aan de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal .
1954 2 delen
- 33** Ingekomen circulaires van de Nederlandse delegatie bij de intergouvernementele commissie, ingesteld door de conferentie van Messina, oorspronkelijk als rapportage gericht aan de minister van Buitenlandse Zaken. "Rapport [P.H.] Spaak"
1954-1956 april 1 pak
- 34** Eigen dossier van H.H. Maas over de verhouding tussen de Europese Gemeenschap in oprichting en de Benelux-organisatie.
1954-1957 1 omslag
- 35** Ingekomen nota's via de Directeur-Generaal van Handel en Nijverheid over en naar aanleiding van de conferentie van Messina inzake hervatting van het Europese overleg.
1955 1 pak
Het betreft hervatting van de onderhandelingen na de verwerping van het verdrag van de Europese Defensie Gemeenschap door het Franse parlement.
- 36** Ingekomen wekrapporten van de Nederlandse Delegatie bij de conferentie van de oprichting van een Europese gemeenschappelijke markt en van Euratom, met index.
1956-1957 1 pak
- 37** Tekst van een redevoering naar aanleiding van stellingen van A.M. Donner en M. van der Goes van Naters over "parlementaire controle en buitenlandse politiek".
1956 3 stukken
Het manuscript van de redevoering is geschreven op de achterzijde van een persbericht van het Ministerie van Economische zaken van 22 oktober.
- 38** Ontwerp van een verdrag voor de oprichting van een gemeenschappelijke markt voor Europa. Duitstalig.
1957 januari 24 1 pak
- 39** Referaat van J. Linthorst Homan voor de Nederlandse Kring voor wetenschap en politiek over de methoden van het multilateraal onderhandelen bij de totstandkoming van Euratom en de EEG.
Gestencild.
1957 oktober 26 1 stuk
- 40** Correspondentie met de redactie van Het vaderland over beraadslagingen in de Tweede Kamer over Europese integratie en over de kwaliteit van Europese ambtenaren naar aanleiding van artikelen in Het vaderland.
1957-1958 1 omslag

**C. TWEEDE SECRETARIS EN HANDELSRAAD BIJ DE
PERMANENTE VERTEGENWOORDIGING BIJ DE EUROPESE
GEMEENSCHAPPEN. 1958-1969**

- 41** Notawisseling met de directeur voor Integratie BEB van het Ministerie van Economische Zaken over de Europese integratie. 1958 3 stukken
- 42** Correspondentie over organisatie, instructies en werkzaamheden van de permanente Nederlandse vertegenwoordiging in de Europese Gemeenschappen. 1958-1969 1 omslag
- 43** Correspondentie met G. Stempels, hoofdredacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant over zijn artikel over het memorandum van de E.E.G.-commissie inzake de vrijhandelszone, met ingekomen kopieën van documenten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan de Ministerraad. 1958-1959 1 omslag
- 44** Correspondentie met het Ministerie van Buitenlandse Zaken en met autoriteiten in de Europese gemeenschappen over de werking van de Europese Raad en de verhouding tussen de Europese Raad en de Commissies, met aantekeningen. 1958-1959 1 omslag
- 45** Nota "Enkele opmerkingen bij het Verslag aan de Staten-Generaal over de werking van het EEG-verdrag. 1959 oktober 2 stukken
- 46** Teksten van redevoeringen van D.P. Spierenburg, vice-voorzitter van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschappen voor Kolen en Staal over "tien jaar supranationale samenwerking" en de Supranationale gedachte. Gestencild. 1959-1960 2 stukken
- 47** Stukken betreffende beraadslagingen binnen organen van de Partij van de Arbeid over Europese integratieverdragen. 1958-1961 1 omslag
- 48** Stukken betreffende toespraken van Maas voor Kamers van Koophandel en andere instanties in België over de verhouding tussen de Benelux en de Europese Gemeenschappen. 1961-1966 1 omslag
- 49** L.J. Brinkhorst, De jurist en de Europese Economische Gemeenschap, Elementen van een Europese rechtsorde. Uitgave

-
- van de Europese Beweging Nederland en het Europa Instituut in Leiden, 1963 met aantekeningen van Maas.
1963 1 deel en 1 stuk
- 50** Ingekomen telexbericht met de Frans-Duitse verklaring over Frans-Duitse verzoening en samenwerking.
1963 januari 24 1 stuk
- 51** Ingekomen circulaire van de Europese Raad over wijzigingen van reglementen met betrekking tot het landbouwbeleid, met aantekening van Maas.
1964 juni 30 1 stuk
- 52** Ingekomen missive van de secretaris van de Coördinatiecommissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen aan het lid Maas ter geleide van documenten betreffende Duitse voorstellen ten aanzien van Europese integratie.
1964 november 8 1 omslag
- 53** Correspondentie met prof. W. Riphagen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken over de bevoegdheden van de Europese Raad tot regelgeving na het terugtreden van Frankrijk.
1965 juli 1 omslag
- 54** Correspondentie met W.J. van Eykeren, [ambtenaar bij] het ministerie van Justitie over een te ontwerpen algemene machtigingswet voor de uitvoering van Europese richtlijnen.
1965 oktober - december. 4 stukken
- 55** Speciaal nummer van L'Europe des Européens, gewijd aan het comité van Permanente Vertegenwoordigingen en soortgelijke colleges. Gedrukt.
1967 april 1 deel.
- 56** Stukken betreffende de voorbereiding van een regeringsconferentie van de Benelux over de reactivering van de Benelux binnen de Europese organen.
1967 1 omslag

D. LID VAN DE EUROPESE BEWEGING NEDERLAND

- 57** Brochures over de Europese eenwording, uitgave van de Europese beweging Nederland.
1953-1969 3 deeltjes
- 58** Europäische "Volksdemokratie", Kritik eines politischen Trugbildes, door Heini Schneider. Brochure van de Junge Europäische Föderalisten, met correspondentie van Maas over de instelling van een expertisegroep over gewenste democratische structuren in Europa. .
1958 februari. 1 bandje
- 59** Stukken betreffende beraadslagingen van de Europese Beweging Nederland over "de crisis in Europa" naar aanleiding van het Franse standpunt onder De Gaulle.
1963-1967 1 omslag
- 60** Artikelen van Maas in Nieuw Europa, orgaan van de Europese Beweging Nederland.
1965-1970 1 omslag.
- 61** Stukken betreffende bijeenkomsten en beraadslagingen van de Europese Beweging Nederland.
1969-1970 1 omslag
- 62-63** Stukken betreffende zijn bijdrage aan een Blauwdruk Europa 1980 door de Europese Beweging Nederland en daarbij gehouden conferenties van de beweging.
1970-1971 2 omslagen
- 62** 1970
- 63** 1971

E. BUITENGEWOON HOOGLEERAAR IN BRUSSEL

- 64** Stukken betreffende zijn dienstverband en examenwerkzaamheden als buitengewoon hoogleraar aan de Vrije Universiteit van Brussel. 1963-1969 1 omslag
- 65** “De taak van de jurist in de futuriële maatschappij”, manuscript van een redevoering van J. Mertens de Wilmars, rechter bij het Hof van Justitie bij de Europese Gemeenschappen voor de Vlaamse Juristen Vereniging, 11 mei 1969, met correctie-aantekeningen van Maas. 1968 1 stuk

F. HOOGLERAAR AAN DE RIJSUNIVERSITEIT LEIDEN**F.1. FACULTEITSAANGELEGENHEDEN, ONDERRICHT EN ONDERZOEK**

- 66** Brochure met zijn inaugurele rede als hoogleraar in het recht der internationale organisaties aan de universiteit van Leiden Klein Europa en de anderen, met bijlagen.
1969 1 omslag
- 67** Correspondentie met de directeur-generaal van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid en met de Juridische Dienst van de Europese Executieven over zijn rapportage over de sociale zekerheid van Europese migranten.
1966, 1971 1 omslag
- 68** Ingekomen brieven van W.M. Verberne, sollicitant als wetenschappelijk hoofdmedewerker voor de bestuurswetenschappen, met manuscript over de beoefening der rechtsgeleerdheid in Nederland.
1967-1968. 1 omslag
- 69** Rapport van Maas als lid van de commissie C van de tweede conferentie van rechtenfaculteiten in het kader van de Raad van Europa over de mobiliteit van hoogleraren en studenten.
1971 april 1 stuk
- 70** Correspondentie met de uitgeverij Vermande en Zonen over edities inzake de regelgeving van instellingen van de Europese gemeenschappen.
1971-1984 1 omslag
- 71** Stukken betreffende zijn bijdrage aan de EEC commentary in het kader van het project van de Columbia Law School over Europese rechtsinstellingen en voorstellen tot een bewerking in het Nederlands.
1975-1976 1 omslag
- 72** Kladaantekeningen en kaartsystemen over de verplichting tot samenwerking der lidstaten van de Europese gemeenschappen, mogelijk gebruikt voor colleges.
Z.j. 1 omslag
- 73** Manuscript en gedrukt exemplaar van zijn afscheidscollege Mixed pickles.
1979 februari 1 deeltje

F.2. UNIVERSITAIRE BESTUURSAANGELEGENHEDEN

- 74** Convocaten en reader van de Vereniging van Academici bij het Wetenschappelijk Onderwijs voor een symposium over de externe invloed op academisch onderwijs op 21 mei 1968. 1968 3 stukken
- 75-78** Stukken betreffende reorganisatie-aangelegenheden van de Leidse universiteit als gevolg van de democratiseringsbeweging van de studenten. 1969-1970 2 omslagen, 1 deel en 1 pak
- 75** Stukken betreffende de reorganisatie van de rechtenfaculteit, 1969
- 76** Stukken betreffende de bedenkingen van Maas tegen het werk van de universitaire structuurcommissie, 1968 december - 1970
- 77** Exemplaren van het Leids Universiteitsblad met artikelen over de democratisering van de universiteit, 1969 mei - 1970 juli, 1 pak
- 78** Speciaal dubbelnummer van Aksie, orgaan van de Nederlandse Studentenraad over de voortzetting van de studentenoppositie, 1969 november, 1 deel
- 79** Tekst van zijn rede ter opening van het academisch jaar 1975/1976 als lid van het college van het universiteitsbestuur. 1975 september 1 1 stuk
- 80** Stukken betreffende een openlijke discussie van Maas als voorzitter van de Universiteitsraad van Leiden met zijn medehoogleraren over verplichting van de faculteiten tot delegatie. 1977 maart - april. 1 omslag
- 81** Stukken betreffende ingezonden stukken naar de pers over de uitvoering van wettelijke regelingen omtrent het universitair bestuur en voorstellen tot wijziging, met documentatie. 1971-1979 1 pak

G. PUBLICATIES EN ADVIEZEN AAN DE REGERING**G.1. EUROPEES RECHT EN INTEGRATIEVRAAGSTUKKEN**

- 82** Overdrukken van zijn artikelen over de Europese gemeenschappen, de Benelux en de Europese Unie.
1956- 1994. 1 omslag
- 83** Correspondentie als redacteur van een losbladige uitgave Regelingen Euromarkt met de uitgeverij en medewerkers.
1957-1967 1 omslag
- 84** Correspondentie over een discussie over uitbreiding van taken van de Europese Gemeenschappen naar aanleiding van het tienjarig bestaan.
1968 1 omslag
- 85** Stukken betreffende een ingezonden stuk in de Nieuwe Rotterdamse Courant tegen het redactionele commentaar op een voorstel van minister Witteveen tot invoering van een permanente financiële vertegenwoordiging bij de Europese Gemeenschappen.
1969 januari 1 omslag
- 86** Aantekeningen naar aanleiding van een bijgevoegd verslag van beraadslagingen van de Tweede Kamer over mogelijk in strijd met het Europese verdrag geheven invoerrechten.
1970 maart 3 stukken
- 87** Nota van J. Mertens de Wilmars, rechter in het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen "De belangrijkste gebieden van de judiciële samenwerking tussen nationale rechter en Hof van Justitie.
1970 oktober 28 1 stuk
- 88** Nota "the duty of solidarity", aantekeningen over de uitleg van art. 5 van het EEG-verdrag en de implementatie van Europese regelgeving, met nadere documentatie over gemeenschapsrecht en een ter documentatie bewaard nummer van Welwezen, orgaan van het Verbond van Verzekeraars, gewijd aan het begrip solidariteit.
1976-1981 1 omslag
- 89** Ingekomen literatuurlijst en aantekeningen over art. 5 Van het verdrag van de EEG.
1976, 1982 2 stukken
- 90** Readers van het T.M.C. Asser Instituut bij gelegenheid van de

jaarlijkse colloquia Europees recht.

1973, 1976, 1978, 1983, 1984, 1986- 1989, 1995.

1 pak:

Het laatste convocaat kwam na zijn overlijden binnen.

- 91** Convocaten voor de 757e conferentie van het European Discussion Centre over parlementaire partijvorming in Europa.
1977 oktober 1 omslag
- 92** Programma en enige documentatie over een te houden colloquium over Europese politieke samenwerking door het T.M.C. Asser Instituut op 7 september 1978 in Leiden.
1978 1 stuk
- 93** Rapport van de commissie-Spiereburg aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen over voorstellen tot de hervorming van de commissie en haar diensten, 29 september 1979, met aantekeningen van Maas, met rapport van het Comité der wijzen van de Europese Raad over de Europese Instellingen en nadere artikelen.
1979-1980 1 omslag
- 94** Correspondentie met H.J. Bourgeois over de afronding van een onderzoek naar de implementatie van Europese richtlijnen inzake zaad- en plantgoed en vers vlees van gevogelte, met teksten van de richtlijnen en documentatie over de in Nederland daarbij betrokken keuringsorganen.
1979-1980 1 omslag
- 95** 'Problemen rond de Europese begroting', preadvies voor de gezamenlijke vergadering van de Vereniging voor Europees Recht en de Vereniging voor Openbare Financiën door A.P. Ranner en P. Arlman, met aantekeningen van Maas en bijlagen.
1983 maart 1 omslag
- 96** Ingekomen fotokopie van rapport over de Nederlandse gerechtshoven in het project Pirmus inter pares, over de verhouding tussen het Europese gerechtshof en de nationale rechtbanken van het T.M.C. Asser Instituut, met geleidebrief van de medewerker Alfred E. Kellerman.
1989 2 stukken
- 97** Manuscript van een in te zenden corrigerend artikel naar aanleiding van een boekbespreking over de geschiedenis van het ontstaan van de EEG in het NRC -Handelsblad van 15 december 1990.
1990 december 2 stukken
- 98** Rapport van de Commissie voor de toetsing van wetgevingsprojecten over de implementatie van EG-regelgeving in de nationale rechtsorde, met Kamerbrieven van het ministerie van

Justitie over de uitvoering van EG-richtlijnen, met aantekeningen van Maas.
1990-1991 1 omslag

G.2. OVERIGE AANGELEGENHEDEN

- 99** Stukken betreffende zijn artikel 'De strafbaarstelling van schending van geheimen' in het Nederlands Juristenblad, met stukken betreffende de vaststelling van wetten op dat onderwerp.
1950-1967 1 omslag
- 100** Overdrukken van artikelen over sociaaleconomische onderwerpen.
1950, 1952 2 deeltjes
- 101** Vaktijdschriften met artikelen van Maas over jurisprudentie en internationaal recht.
1963-1979
- 102** Manuscripten van boekbesprekingen.
1965-1977
- 103** Bladzijde van het NRC-Handelsblad van 16 december 1980 met artikel over het Kamerdebat over de defensiebegroting, met ontwerp van een ingezonden stuk van Maas over kernbewapening, en over de initiatiefwet Lambers-Roethof inzake abortus, met briefwisseling met mevr. A. Kappeyne van de Coppello over de formulering van de 'noodsituatie' in art. 5.
1980 december 3 stukken
- 104** Krantenartikelen over zijn lidmaatschap van een commissie ter advisering van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen inzake de verhoging van het collegegeld tot duizend gulden.
1972-1973 1 omslag
- 105** Stukken betreffende zijn brief aan premier A.A.M. van Agt over gebleken onjuistheden in het rapport van dr. L. de Jong, directeur van het Rijksbureau van oorlogsdocumentatie over de gedragingen van Willem Aantjes in bezettingstijd.
1978 november 1 omslag
- 106** Brief van Maas aan J.L. Heldring, columnist in het NRC-Handelsblad van 13 februari 1980, over de verkiezingspropaganda van president Carter voor zijn herverkiezing Na de Russische inval in Afghanistan, met bijgevoegd artikel.
1980 februari 12-13 2 stukken
- 107** Ontwerp-verkiezingspamflet van de Progressieve Partij voor de

-
- universiteitsraadverkiezingen van 1981 met oproep voor een algemene vergadering van de partij, met geleidebrief.
1981 februari 12 2 stukken
- 108** Correspondentie van staatsraad Maas ter advisering over de toepassing van bepalingen inzake de in acht te nemen termijn voor het kroonberoep.
1981-1985 1 omslag
- 109** Correspondentie met mr. G.M. Lepelaars over diens aangifte van valsheid in geschrifte door de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad tijdens een faillissementsproces, met bijlagen.
1985 oktober-december 1 omslag
- 110** Stukken betreffende zijn voorzitterschap van de Commissie van beroep voor de verlenging van de Inschrijvingsduur van studenten aan universiteiten ex art. 77ter WWO.
1981-1983 1 omslag
- 111** Stukken betreffende zijn onderzoek naar een besluit van de Universiteitsraad in 1972 tot verbod van een subsidiecontract van het Amerikaanse Leger aan de universiteit voor een daaraan verbonden onderzoek.
1986 1 omslag
- 112-113** Stukken betreffende de totstandkoming en invoering van de wet studiefinanciering WSF.
1986-1993 2 omslagen
- 112** Stukken betreffende zijn kanttekeningen op de wetgeving inzake studiefinanciering, 1986-1990.
- 113** Verzameling krantenartikelen over het politieoptreden tijdens het studentenprotest van 8 mei 1993 in Den Haag, 1993 mei
- 114** Verzamelde krantenartikelen over mogelijk strafrechtelijke verantwoordelijkheid van politici in verband met een fraudeaffaire rond Slavenburg's Bank, met correspondentie overeen affaire rond een visafslag in Lauwersoog.
1987 1 omslag
- 115** Computeruitdraai van een bericht inzake niet-ontvankelijkverklaring door de Raad van State van een beroep tegen een uitspraak van de Grondkamer van Holwierde/Bierum, met aantekeningen van Maas.
1988 september 2 stukken

H. DOCUMENTATIEVERZAMELING

H.1. EUROPESE INTEGRATIE

- 116** Potentiel du Plan Schuman en Die dritte Dimension, Probleme des wirtschaftlichen Wachstums, publicatie van A. Coppé. Vicevoorzitter van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. 1954, 1956 2 deeltjes
- 117** Gezamenlijk verzoekschrift van de Nederlandse werkgeversbonden betreffende de Gemeenschappelijke Markt en Euratom aan de Tweede Kamer. Gedrukt. 1957 juli 25 1 deeltje
- 118** Redevoeringen en persoonlijke circulaires van Walter Hallstein als voorzitter van de Commissie van de EEG, deels met aantekeningen van Maas. Gedrukt, gestencild.. 1958-1970 1 pak
- 119** Brochures, uitgegeven door het Comité van Belgisch-Nederlandsch-Luxemburgse Samenwerking over de verhouding tussen de Benelux en de Europese Gemeenschappen, ingebracht in een vergadering van 13 november 1962. 1962 3 deeltjes
- 120** Herdenkingsbrochures over de EGKS, Robert Schuman, de Europese (Economische) Gemeenschap en "De Europese idee". 1963-1987 4 deeltjes
- 121** Ter documentatie verzamelde rapporten en artikelen. over de Europese Politieke Unie. 1962-1964 4 stukken
- 122** Redevoeringen van J. Linthorst Homan, lid van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschappen van Kolen en Staal bij gelegenheid van het tienjarig bestaan van het Verdrag van Rome, met nr. 100 van de Revue du Marché Commun. 1967 5 stukken
- 123** L. Anselme Rabinovitch, 'Problèmes douaniers de la CEE', overdrukken van artikelen in de Journal de Genève, met bulletins van de EEG-raad over gelijkaardige kwesties. 1964-1968 1 deeltje en 2 stukken
- 124** Tekst van een redevoering van Alfred Mozer voor de vereniging van socialistische academici in München, getiteld 'Warten auf

-
- sozialismus?, met geleidefiche.
1968 juni 25 2 stukken
- 125** Als zittingsdocumenten van het Europese Parlement gepubliceerde rapporten van Jozeau-Merigné over de communautaire procedures ter uitvoering van het afgeleide gemeenschapsrecht en van H. Burger over niet voorziene handelingen van de Europese Raad en de Lid-staten. Gestencild.
1968-1969 2 stukken
- 126** H.J. Witteveen, 'Munt slaan uit de Europese eenheid', rede voor de Internationale Kamer van Koophandel over plannen voor een Europese munteenheid. Gedrukt.
1970 mei 26 1 deeltje
- 127** Karel Verleye, Kontinent zonder droom, kritieken van jongeren over het gevestigd Europa. Brugge 1970, met aanbeveling van Hendrik Brugmans, rector van het Eiropa-college in Brugge.
1970 1 deel en 1 stuk
- 128** 'L'Experience institutionelle des Communautés Européennes 1950-1897', evaluatierapport van Michel Gaudet aan het actiecomité voor de Verenigde Staten van Europa.
1972 februari. 1 band
- 129** Ingekomen referaten van Hans Kutscher en P. Pescatore over de bevoegdheden van de rechters aan het Europese Hof en hun rol in het gemeenschapsrecht.
1973-1982 4 stukken
- 130** Algemene beschouwingen over de vraagstukken in verband met de uitbreiding [van de Europese Gemeenschappen] mededeling van de commissie aan de Raad.
1978 april 24 1 stuk
- 131** Circulaire 1325/61 van de Raad van der Europese Economische Gemeenschap met een voorstel tot een algemeen programma om beperkingen van de vrijheid van vestiging tegen te gaan, met bijlagen.
1981 oktober 26 1 stuk
- 132** Ter documentatie verzamelde stukken over de viering van het 25-jarig bestaan van de Europese Gemeenschappen.
1982 maart-april 1 omslag
- 133** Overdruk van een interview met Renée van Hoof, hoofd van de gemeenschappelijke vertaaldienst bij conferenties uit de serie Portraits van het tijdschrift Ce que ;es Européens pensent.
1983 1 stuk

- 134** Weekoverzichten van arresten van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, met systematische inhoudsopgave. 1985-1986 1 pak
- 135** Ter documentatie verzamelde publicaties over de wenselijkheid van een nadere Europese unie door middel van een Europese Akte bij gelegenheid van het dertigjarig bestaan van het verdrag van de Europese Economische Gemeenschap. 1987 1 omslag
- 136** Billijkheid en economisch recht, publicatie van prof. K.J.M. Mortelmans, uitgave in de serie Utrecht papers on international, social and economic law door het Europa-instituut Utrecht. 1989 1 bandje
- 137** Verzameling artikelen over de implementatie van Europees gemeenschapsrecht door zijn toepassing in rechtbanken van lidstaten. 1991 1 omslag

H.2. OVERIGE ONDERWERPEN

- 138** Kranten- en tijdschriftartikelen over de macht en invloed van ambtenaren. 1969-1979 1 omslag
- 139** Van de brug af gezien, enige visies op bestuur en beheer van universiteiten, hogescholen en academische ziekenhuizen, uitgegeven door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Gedrukt. 1981 juli 31 1 deeltje
- 140** Verzamelde krantenartikelen over het bezuinigingsbeleid ten aanzien van universiteiten door minister Deetman. 1981-1983 1 omslag
- 141** Speciale editie van het Journal des tribuneaux in Brussel bij gelegenheid van zijn honderdjarig bestaan. 1982 februari 13 1 stuk
- 142** Ter documentatie verzamelde persartikelen over staatsrechtelijke aspecten bij het optreden van R.F.M. Lubbers als minister-president en zijn bewindslieden en over de vraag in hoeverre bewindslieden aan de wet gebonden zijn. 1983-1990 1 omslag
- 143** Artikelen in het Journal des Tribunaux over de rechtstaat, de

-
- scheiding der machten en de rol van de koning.
1989-1990 3 stukken
In die periode legde koning Boudewijn tijdelijk zijn functie neer wegens gewetensbezwaren bij ondertekening van een abortuswet.
- 144** In spin de bocht gaat in, opstellenbundel van de actiegroep PVDA weer sociaal en extra nummer van Rood, speciale editie voor het PVDA-congres naar aanleiding van de deelname van de partij aan het kabinet Lubbers III.
1991 2 delen
- 145** Krantenartikelen over de parlementaire enquête over mogelijk oneigenlijk gebruik van uitkeringswetten (commissie-Buurmeijer).
1993 1 omslag
- 146** Krantenartikelen over de oppositie tegen In 't Veld, staatssecretaris van Onderwijs over bijverdiensten van hoogleraren door nevenbetrekkingen.
1993 1 omslag
- 147** Krantenknipsels over staatsrechtelijke verantwoordelijkheid bij de vaststelling van het tracé van de Betuwelijn.
1993-1994 1 omslag
- 148** Bezoekersgids van de St. Hubertuskerk te Genhout (L), opgesteld door het kerkbestuur. Gestencild.
Z.j. 1 deeltje